

در اردیبهشت ماه سال جاری به همت وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و شهرداری تهران شاهد برگزاری سمینار کشوری تحت عنوان "سلامت شهری" بودیم. تاکنون در کشور ما به علت تفکیک وظایف سیاست‌گذاری و برنامه‌ریزی شهری و سلامت توسط دو مجموعه جداگانه در سطح دو وزارتخانه، سلامت شهری به عنوان موضوعی فوق‌العاده مهم و اساسی کاملاً مغفول و نادیده انگاشته شده است. اشتراک نظر این دو مجموعه بر اهمیت سلامت شهری و پرداختن بدان، هر چند خیلی دیر می‌باشد، ولی بسیار میمون بوده و نتایج ارزنده‌ای را برای جامعه شهری و شهرنشینان در پی خواهد داشت.

تغییرات سریع و در مواردی لگام گسیخته شهرها بویژه در کشورهای در حال توسعه از جمله ایران، به گونه‌ای است که تمامی ابعاد سلامت افراد جامعه را تحت الشعاع خود قرار می‌دهد و به صورت اثر بر سلامت جسمی و افزایش بروز بسیاری از بیماریها نمایان می‌گردد. این امر کاملاً برای مسئولان و برنامه‌ریزان مشهود است. این تغییرات علاوه بر سلامت جسمی، سایر ابعاد سلامت از جمله سلامت روانی و اجتماعی افراد را نیز تحت الشعاع خود قرار داده که شاید در کوتاه مدت چندان مشهود نبوده ولی در دراز مدت هزینه اجتماعی گزافی را به دنبال خواهد داشت و در مواردی جبران آن ناممکن خواهد بود. یکی از ابعاد سلامت که در جامعه شهری در حال تغییر کنونی، شدیداً تحت تأثیر قرار گرفته است سلامت باروری افراد است. در شهرها با گسترش صنایع آلاینده محیط زیست (آلودگی آب، خاک و هوا)، گسترش آلودگی هوا ناشی از خودروها، تولید انبوه زباله‌های شهری، استفاده گسترده از حشره‌کشها و آفت‌کشها بویژه برای مبارزه با جوندگان، گسترش کاربرد امواج و قرار گرفتن در میدان‌های مختلف الکترومغناطیسی، گسترش استفاده از استروئیدهای آنابولیک و نیز تغییرات در الگوی زندگی شهری مانند افزایش سن ازدواج، تأخیر در فرزند دار شدن به دلیل یافتن مسکن، شغل و تحصیلات مناسب، افزایش وزن و چاقی به دلیل کاهش فعالیت‌های بدنی و افزایش استفاده از غذاهای پر کالری و آماده، افزودن مواد نگهدارنده شیمیایی مختلف به مواد غذایی، افزایش مصرف دخانیات، اعتیاد به مواد مخدر و روان گردان شیمیایی، انجام رفتارهای پر خطر جنسی و افزایش بیماری‌های منتقله از راه تماس جنسی (STD) و بسیاری از موارد دیگر، سلامت باروری افراد را تهدید می‌نماید. عدم توجه به هر یک از اینها در طی دهه‌های گذشته منجر به کاهش قدرت باروری و یا افزایش میزان ناباروری و تقاضا برای استفاده از روش‌های کمک باروری در جوامع مختلف گردیده است. از طرف دیگر عدم دسترسی یکسان تمامی افراد به روش‌های کمک باروری، درصد موفقیت نسبتاً پایین این روشها، هزینه‌های فوق‌العاده زیاد درمان ناباروری و نهایتاً مسائل و مشکلات عاطفی و روانی که برخی از این روشها به دنبال دارد هزینه‌های فراوانی را به جامعه تحمیل کرده است. لذا عوامل محیطی یکی از مولفه‌های مهم تهدید کننده سلامت باروری در جوامع شهری بوده و متأسفانه با توجه به نگرش لوکس و فانتری سیاست‌گذاران به سلامت باروری و درمان زوجین نابارور، توجه جدی به این عوامل تهدید کننده و اجرای سیاست پیشگیری مقدم بر درمان نیز مشمول همین نگرش قرار گرفته است. به عنوان مثال با توجه به گسترش زیاد سرطان پستان و سرویکس مرتبط با سیستم تولید مثل، به جای بررسی جامع علل گسترش آن در زنان ایرانی، بخش عمده‌ای از هزینه سلامت در حوزه بهداشت باروری و تنظیم خانواده صرف خرید تجهیزات تشخیصی و درمانی این سرطان، یعنی همان معضل مشهود و ملموس، هدایت می‌شود. فارغ از یافتن علل اصلی ایجاد و گسترش آن در بین زنان ایرانی، فصلنامه باروری و ناباروری در راستای ایفای نقش خود در گسترش علم از طریق پرداختن به ابعاد مختلف سلامت باروری و عوامل تهدید کننده آن و در جهت معرفی اهمیت هر یک از این موارد پذیرای مقالات علمی- پژوهشی تمامی پزشکان و محققین محترم به زبان فارسی و لاتین می‌باشد. در شماره حاضر نیز مقاله‌ای به بررسی تاثیر داروی اکستازی (MDMA) بر کیفیت تخمک و میزان لقاح در موش پرداخته است؛ دارویی که امروزه به طور گسترده به همراه سایر داروهای شیمیایی روان گردان توسط نسل جوان و نوجوان مورد مصرفی سوء قرار می‌گیرد. عدم آگاهی این افراد، والدین آنها و مسئولین از اثرات آن بر ابعاد مختلف سلامت، می‌تواند در دراز مدت تهدید کننده واقعی سلامت نسل آینده باشد. این مقاله هر چند ارائه دهنده نتایج اولیه پژوهشی تجربی روی موش آزمایشگاهی است، ولی به لحاظ آگاه سازی علمی، هشدار و زنگ خطری برای متخصصین و دست‌اندرکاران سلامت کشور حائز اهمیت می‌باشد. امید است با دریافت مقالات علمی وزین در سایر موضوعات مطرح شده در این مقدمه در جهت آگاهی دادن و شناساندن این عوامل در سلامت باروری گام برداریم.

سردبیر